

**Pesticide
Action
Network**
Netherlands

Anreperstraat 91
9404 LC Assen
pan.netherlands@gmail.com
<https://www.pan-netherlands.org>

Aan de gemeenteraad van Zevenaar,
gemeente@zevenaar.nl

Geachte Leden van de Gemeenteraad,

De ineenstorting van ecosystemen en van de biodiversiteit in Nederlandse agrarische gebieden is al lang aan de gang zoals kan worden geïllustreerd aan de achteruitgang van vogels, zoogdieren, vlinders en amfibieën¹, en heeft de laatste jaren grote publieke aandacht gekregen nu ook bijenpopulaties en insecten sterven². Zelfs in natuurgebieden zijn de schadelijke effecten van de huidige vorm van landbouw zichtbaar, onder meer doordat het merendeel van de insecten verdwenen is³.

Er is geen enkele twijfel als we naar de wetenschappelijke literatuur kijken dat bestrijdingsmiddelen de nr. 1 oorzaak zijn van de ineenstorting van ecosystemen en biodiversiteit^{4,5,6}. Ondanks alle toelatingsprocedures en beleidsreguleringen worden bestrijdingsmiddelen zowel in de natuur, ons voedsel als in ons lichaam gevonden en zijn ecosystemen en biodiversiteit niet beschermd. Ook vinden we resten van bestrijdingsmiddelen in onze hele leefomgeving. Metingen van PAN Europe in slaapkamers⁷ toonde in 21 EU landen 8-23 verschillende bestrijdingsmiddelen in het huisstof aan (Nederland 11 naast bollenvelden). Gezondheidsrisico's zijn dus ook lang niet uitgesloten.

Dit legt een bijzondere verantwoordelijkheid bij de beheerders van niet-landbouw percelen zoals gemeenten die parken, sportvelden en bermen beheren. Gelukkig sinds een paar jaren zonder

---

¹ <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=25857>

² Gretchen Vogel (May 11, 2017), Where have all the insects gone?, Science 356 (6338), 576-579.

³ <https://www.natuurmonumenten.nl/nieuws/dramatische-afname-van-insecten>

⁴ Francisco Sánchez-Bayo, Kris A.G. Wyckhuys, Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers, Biological Conservation 232 (2019) 8–27

⁵ Hallmann CA, Sorg M, Jongejans E, Siepel H, Hofland N, Schwan H, et al. (2017) More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas. PLoS ONE 12 (10): e0185809.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185809>

⁶ Hallmann CA, Sorg M, Jongejans E, Siepel H, Hofland N, Schwan H, et al. (2017) More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas. PLoS ONE 12 (10): e0185809.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185809>

⁷ Flavia Geiger, Jan Bengtsson, Frank Berendse, Wolfgang W. Weisser, Mark Emmerson, Manuel B. Morales, Piotr Ceryngier, Jaan Liira, Teja Tsharntke, Camilla Winqvist, Sönke Eggers, Riccardo Bommarco, Tomas Pařrt, Vincent Bretagnolle, Manuel Plantegenest, Lars W. Clement, Christopher Dennis, Catherine Palmer, Juan J. Onate, Irene Guerrero, Violetta Hawro, Tsipe Aavik, Carsten Thies, Andreas Flohre, Sebastian Hännke, Christina Fischer, Paul W. Goedhart, Pablo Inchausti, Persistent negative effects of pesticides on biodiversity and biological control potential on European farmland, Basic and Applied Ecology 11 (2010) 97–105

<https://www.pan-europe.info/press-releases/2021/09/pesticides-our-bedrooms>

bestrijdingsmiddelen. Die gebieden zijn de laatste plekken in Nederland waar wilde planten en dieren nog kunnen leven. Wij vragen u daarom om uw gebieden zo in te richten dat zoveel mogelijk natuurlijke planten en dieren een kans krijgen op een bestaan.

De laatste tijd zien we echter in toenemende mate dat gemeenten er (grote) percelen met bollen (narcissen, tulpen, etc.) planten -ook vaak in bermen- die geen enkele waarde hebben voor onze mede aardbewoners. Bovendien is de beplanting met gangbare bollen (of bespoten tuinplanten) een valstrik voor insecten^{8,9}.

Wij roepen u daarom op te stoppen met het planten van allerlei onnatuurlijk bolsoorten in al het door u beheerde groen, en die te vervangen door onbespoten inheemse planten. En suggereren u daarbij expertise van goede 'natuurlijke plant' deskundigen te gebruiken.

Graag vernemen wij uw reactie op onze oproep,

Hoogachtend,

namens Pesticide Acton Network Netherlands,

M. Mantingh (Voorzitter)

6.6.2023

---

⁸ <https://www.pan-netherlands.org/wp-content/uploads/2021/11/bloembollen-rapport-update-15-november.pdf>

⁹ <https://www.pan-netherlands.org/wp-content/uploads/2022/06/onderzoeksrapport.pdf>